

Bijlage 1: beschrijving van de opzet van het huidige Gasgebouw.

Ontstaan van het Gasgebouw

Tot begin jaren '60 waren in Nederland slechts bescheiden voorraden aardgas en aardolie tot ontwikkeling gekomen. Tot dan nam de Staat alle (zeer beperkte) hoeveelheden aardgas volledig in van de concessiehouder NAM. Deze was verplicht het door haar gewonnen aardgas dat zij niet zelf gebruikte, tegen een redelijke prijs aan de Staat te verkopen. De afzet verliep via het Staatsgasbedrijf. Bij de hoeveelheden die zich met het Groningenveld aandienden was dat niet langer houdbaar. Dergelijke hoeveelheden zouden tot niet aanvaardbare consequenties voor de Staat leiden. Daarvoor ontbrak zowel een afzetmarkt met voldoende opnamecapaciteit als de vereiste infrastructuur in grote delen van het land. Coördinatie van winning en afzet werd bij dit aanbod onvermijdelijk.

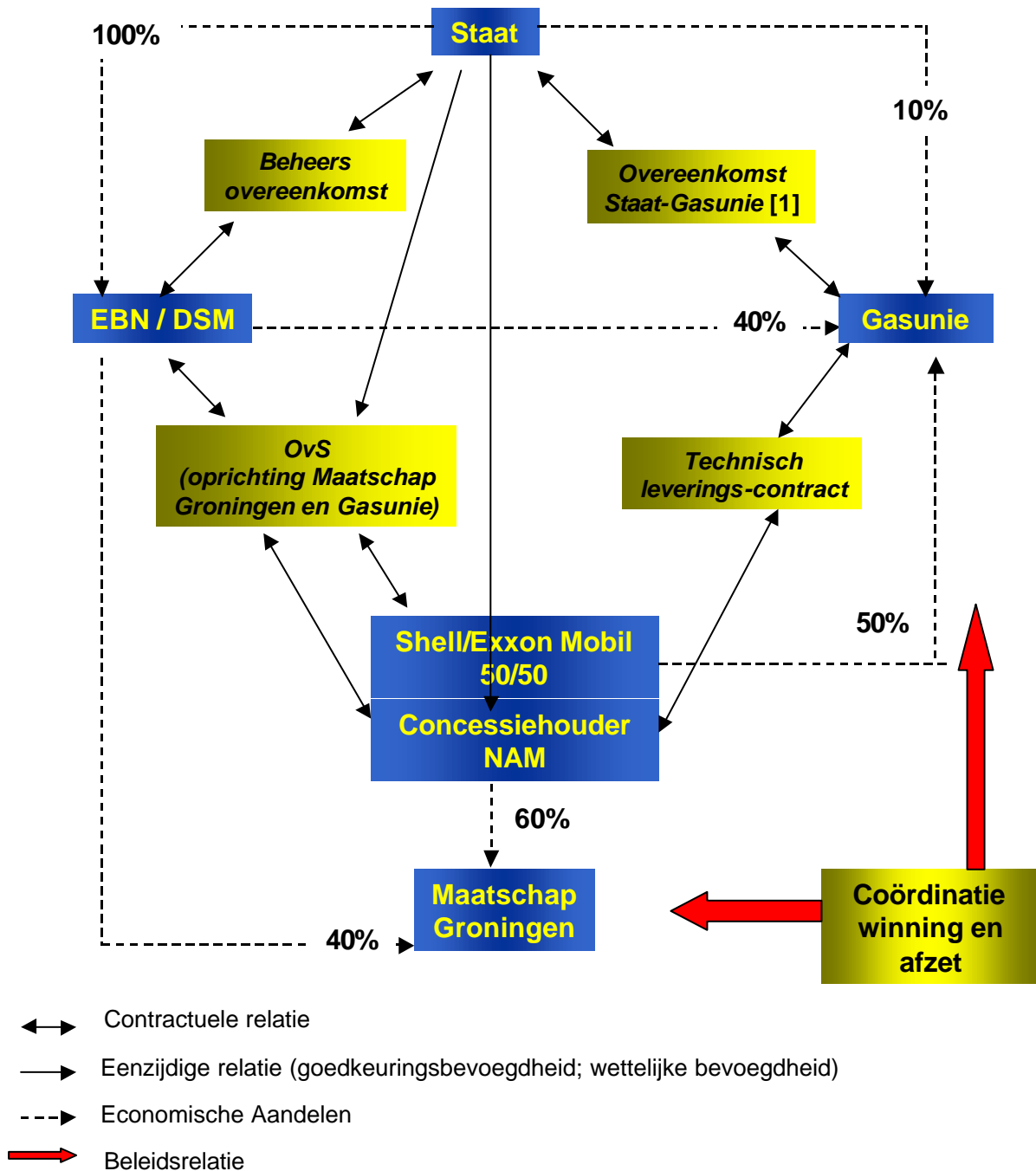
De Staat zocht daarom betrokkenheid bij de productie, zodat productie en afzet gelijke tred zouden houden. Mede tegen deze achtergrond werd bij productie, transport en afzet van Groningen aardgas van meet af aan een grote rol voor de Staat noodzakelijk geacht. In samenhang met de gewenste afstemming werd voor de Staat een zelfde rol en invloed als voor maatschappijen geëist, en een eenheid van beleid bij productie en afzet. Om een adequate afzet en productie van het Groningen aardgas te verzekeren, werd aan de concessie dan ook de voorwaarde verbonden dat afzet en productie vergaand geïntegreerd zouden zijn en beheer en bestuur zou plaats vinden op basis van gezamenlijkheid en gelijkwaardigheid.

Opzet van het Gasgebouw

Het geheel van overeenkomsten tussen de Staat en de betrokken particuliere ondernemingen Shell en ExxonMobil vormt de basis van het huidige Gasgebouw. Shell (toen nog Bataafse Petroleum Maatschappij), ExxonMobil Corp. (toen nog Standard Oil Company), NAM (50% Shell en 50% ExxonMobil) en Staatsmijnen werden in 1963 partij bij een Overeenkomst van Samenwerking (OvS), welke goedkeuring behoeft van de Minister van Economische Zaken. Doel van deze OvS, waarbij de Maatschap Groningen en Gasunie zijn opgericht, was de coördinatie van winning, transport en afzet van Groningen aardgas, alsmede het transport en de afzet van elders in Nederland gewonnen aardgas. De OvS was voorwaarde voor NAM om in 1963 de concessie te kunnen verwerven voor het Groningenveld. De samenwerking in de OvS werd voor de economische levensduur van de Groningenconcessie aangegaan.

Op basis van de OvS richtten partijen de Maatschap Groningen op voor de winning en Gasunie voor de afzet. Met de OvS regelden partijen tevens onderling de economische verhoudingen en zeggenschapsverhoudingen in de Maatschap en Gasunie. Zo werd

De volgende figuur vat de overeenkomstenstructuur, die het Gasgebouw vormt, samen

[1] inmiddels vervallen, bevoegdheden opgenomen in artikel 53 - 57 van de Gaswet

gezamenlijk een gecoördineerd winning- en afzetbeleid gevoerd (waaronder transport en de binnenlandse en buitenlandse afzet), dat onder meer werd bereikt door een personele unie tussen de bestuurscolleges van de Maatschap Groningen en Gasunie (zie Kamerstukken II, 1961-1962, 6767, nr 1 (Nota de Pous) en 2; Kamerstukken II, 1962-1963, 6900, nr 14, 16, 19; Kamerstukken II, 1962-1963, Handelingen 4016-4022).

Economische verhoudingen

De OvS regelt de economische verhoudingen in Gasunie en de Maatschap:

- *Maatschap Groningen*: 40% EBN en 60% NAM.
- *Gasunie*: 10% Staat, 40% Staatsmijnen (thans EBN), 25% voor Shell resp. 25% voor ExxonMobil.

Zeggenschapsverhoudingen

De OvS regelt de zeggenschapsverhoudingen in Gasunie en de Maatschap:

- *Maatschap Groningen*: EBN 50%; NAM 50% zeggenschap; Regeringsvertegenwoordiger bij de Maatschap
- *Gasunie*: (gelijk aan de economische verhoudingen): 10% Staat, 40% EBN, 25% voor Shell resp. 25% ExxonMobil.

Overeenkomst Staat-Gasunie

Op grond van de Overeenkomst Staat-Gasunie verkreeg de Minister van Economische Zaken een aantal publiekrechtelijke bevoegdheden. Deze overeenkomst is inmiddels vervallen. Deze overeenkomst voorzag onder meer in een goedkeuringsbevoegdheid voor de Minister van Economische Zaken van het Plan van Gasafzet van Gasunie. Voor depletiebeleid en kleine velden beleid (op basis van de balansfunctie van het Groningenveld) zijn bij het in werking treden van de Gaswet inmiddels rechtstreeks werkende bevoegdheden ontstaan. Deze bevoegdheden voor het kleine velden beleid en het productievolume van in Nederland te winnen gas zijn in de plaats getreden van de bevoegdheden uit hoofde van de overeenkomst Staat-Gasunie (zie Kamerstukken II, 2000-2001, 26463, nr. 101).

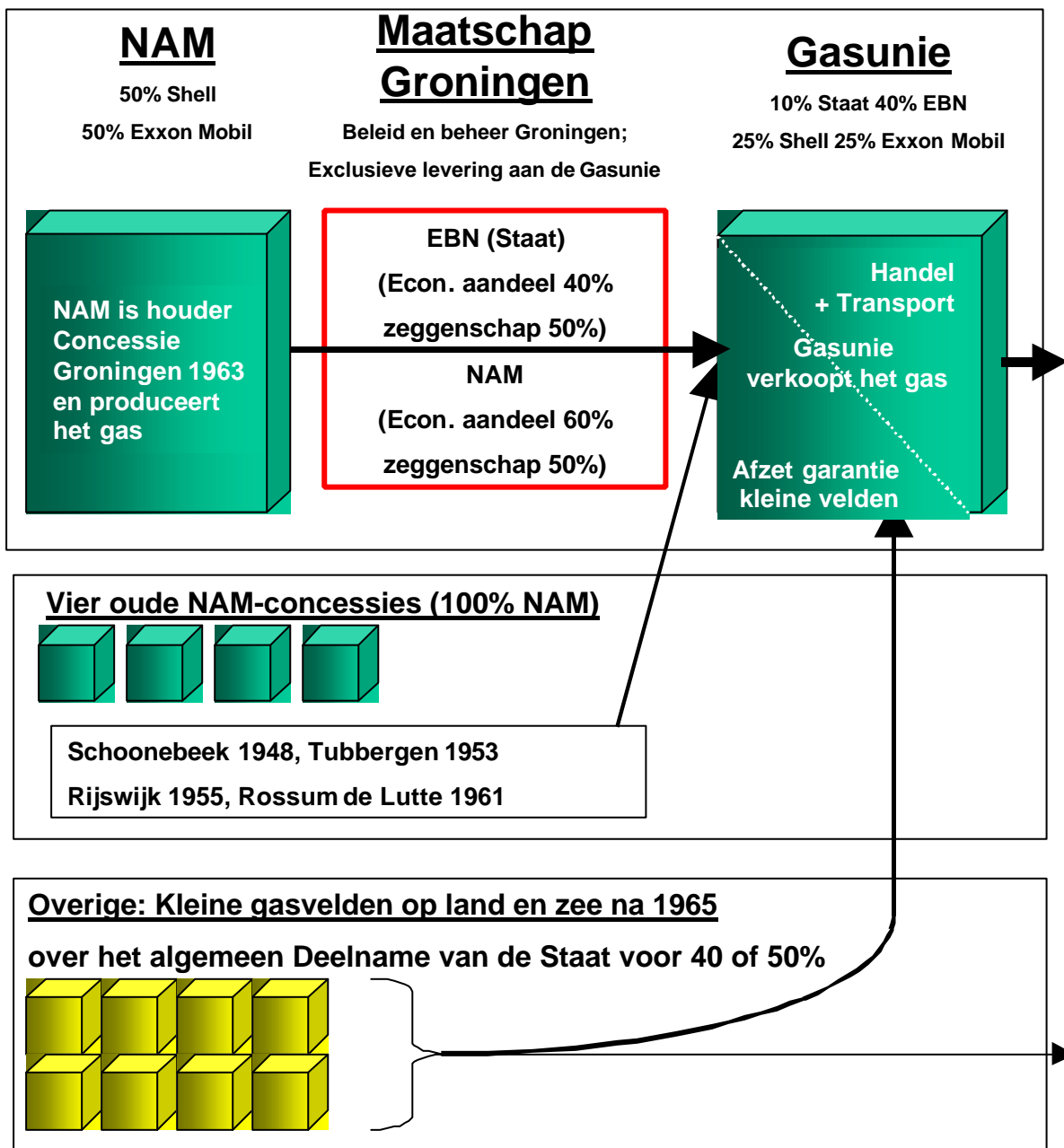
Beheersovereenkomst Staat, DSM en EBN

Beheersovereenkomst Staat, DSM en EBN. Deze is recentelijk uitgebreid toegelicht bij de Gaswet (Kamerstukken II, 1999-2000, 26463, nr. 6, pag. 7. e.v.). Zie hiervoor verder de brief van 19 november 2001 (Kamerstukken II, 2001 - 2002, 28109, nr.1, bijlage 7).

Andere privaatrechtelijke overeenkomsten:

- Overeenkomst meeropbrengstverdeling Gronings aardgas (85/15-95/5) (MOR) voor de specifieke meerafdracht Groningen (Kamerstukken II, 1974-1975, 13109). Zie hiervoor de brief van 19 november 2001 (Kamerstukken II, 2001 - 2002, 28109, nr.1, bijlage 6).
- Technisch leveringscontact NAM (exploitant) en Gasunie ten behoeve van de balansfunctie van Groningen. Hierin wordt de vraag op het Groningenveld geregeld.

Als resultaat van de overeenkomsten van het Gasgebouw en de ontwikkelingen sedertdien, ontstond als externe structuur:

Richting Gasstromen naar de Markt

----->